

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)

Σάββατο 22 Φεβρουαρίου 2025

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Θέμα Α1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 25: «Η απουσία βαριάς βιομηχανίας στην Ελλάδα περιόριζε το ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του υπεδάφους. Οι δραστηριότητες στο χώρο αυτό είτε αποσκοπούσαν σε εξαγωγές, είτε στην εξυπηρέτηση των περιορισμένων τοπικών αναγκών. Για τις τελευταίες, οι δραστηριότητες των λατομείων και η παραγωγή οικοδομικών υλικών είχαν τον πρώτο λόγο. Για τις εξαγωγές, το βάρος έπεσε σε μεταλλευτικά προϊόντα που τα ισχυρά βιομηχανικά κράτη της Δυτικής Ευρώπης χρησιμοποιούσαν ως πρώτες ύλες στη μεταλλουργία τους. Τα προϊόντα αυτά εξαγόταναν ακατέργαστα, σε μορφή μεταλλεύματος, ή μετά από στοιχειώδη μόνο επεξεργασία.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 26: «Με την ίδρυση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, το θέμα της δημιουργίας κεντρικής τράπεζας, αλλά και τραπεζικού συστήματος αντάξιου εκείνων που λειτουργούσαν στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, αποτέλεσε κεντρικό σημείο στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς. Η ίδρυση τραπεζικών ιδρυμάτων δεν θα εξυπηρετούσε μόνο τις κυβερνητικές ανάγκες, τη διαχείριση του κρατικού δανεισμού, την έκδοση χαρτονομίσματος κ.λπ., αλλά θα έδινε λύση στο χρόνιο πρόβλημα των πιστωτικών αναγκών της οικονομίας. Θα εξασφάλιζε δηλαδή στις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τα απαραίτητα κεφάλαια με όρους οργανωμένης αγοράς και όχι τοκογλυφίας.»

γ. σχολ. βιβλ. σελ. 31: «Οι προθέσεις για την κατασκευή των δημοσίων έργων, που ήταν και στον τομέα αυτό πολύ καλές, προσέκρουσαν στις αντίξοες συνθήκες που επικρατούσαν, και ειδικότερα στην αδυναμία εξεύρεσης των αναγκαίων οικονομικών πόρων. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι το ελληνικό κράτος ξεκίνησε με ένα βαρύ δημοσιονομικό φορτίο, την εξυπηρέτηση δηλαδή των δανείων που είχαν συναφθεί στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του Αγώνα αλλά και αργότερα, στους δύσκολους καιρούς της κρατικής του συγκρότησης. Στις χερσαίες συγκοινωνίες αλλά και στα περισσότερα από τα δημόσια έργα που είχε ανάγκη η χώρα, η έλλειψη του ιδιωτικού ενδιαφέροντος ήταν δεδομένη, καθώς οι επενδύσεις στις βασικές αυτές υποδομές δεν ήταν ιδιαίτερα κερδοφόρες.»

Θέμα Α2

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Λάθος

Θέμα Β1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 31: «Το 1830, οι υποδομές του ελληνικού κράτους ήταν ακόμη πρωτόγονες. Γέφυρες, αμαξιοί δρόμοι, λιμάνια, υδραγωγεία, δημόσια κτίρια, όλα όσα στηρίζουν την οικονομική και διοικητική λειτουργία του κράτους, είτε δεν υπήρχαν καθόλου, είτε βρίσκονταν σε κακή κατάσταση. Κάτω απ' αυτές τις

συνθήκες, ήταν απόλυτα φυσικό να στραφεί το ενδιαφέρον της διοίκησης προς την κατασκευή των απαραίτητων, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, έργων.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 20: «Στο ελληνικό κράτος, στη θέση των παλιών κέντρων που παρήκμασαν, αναδείχθηκαν νέα. Το πιο σημαντικό απ' αυτά ήταν η Σύρος, η οποία στη διάρκεια της Επανάστασης δέχθηκε κύματα προσφύγων, κυρίως από τη Χίο. Η στρατηγική θέση του νησιού, στο κέντρο του Αιγαίου και πάνω ακριβώς στις διαδρομές που συνέδεαν τα Στενά και τη Μαύρη Θάλασσα με τους μεσογειακούς δρόμους του εμπορίου, συνέβαλε στη δημιουργία ισχυρότατου –όχι μόνο για τα ελληνικά μέτρα– ναυτιλιακού κέντρου. Στην ανάπτυξη αυτή σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η δυναμική παρουσία και δραστηριότητα των ελληνικών παροικιών στα κυριότερα εμπορικά κέντρα της περιοχής: στα λιμάνια της Νότιας Ρωσίας, στις εκβολές του Δούναβη, στην Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη και αργότερα στην Αίγυπτο.»

Θέμα Β2

α. σχολ. βιβλ. σελ. 30: «Χρειάστηκε να περάσουν σαράντα περίπου χρόνια από την απόκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας για να παρατηρηθεί μια πρώτη απόπειρα ανάπτυξης των βιομηχανικών δραστηριοτήτων στη χώρα. Γύρω στα 1870 σημειώθηκε κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπάρχουσών μονάδων. Πολύ γρήγορα όμως, η απόπειρα αυτή έχασε τη δυναμική της και οι σχετικές δραστηριότητες επέστρεψαν στην ύφεση και τη στασιμότητα. Οι όροι άρχισαν να μεταβάλλονται μόλις στα τελευταία χρόνια του 19ου αιώνα και, κυρίως, στα πρώτα χρόνια του 20ού. Τότε δημιουργήθηκε ένα βιομηχανικό δυναμικό σχετικά σταθερό, πολυδιάστατο, με τάσεις ανάπτυξης της βαριάς βιομηχανίας, της μεταλλουργίας, της ναυπηγικής και της τσιμεντοβιομηχανίας, η οποία πρωτοεμφανίστηκε στις αρχές του νέου αιώνα.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 32-33: «Από τα υπόλοιπα δημόσια έργα το κυριότερο ήταν η αποξήρανση μεγάλων εκτάσεων που καλύπτονταν από νερά λιμνών και ελών. Πέρα από το γεγονός ότι η αποξήρανση έδινε πλούσια καλλιεργήσιμη γη, ήταν και ο μόνος τρόπος καταπολέμησης της ελονοσίας, της αρρώστιας που αποτελούσε μάστιγα για την αγροτική Ελλάδα ως τα μέσα του 20ού αιώνα. Πολλά αποστραγγιστικά έργα έγιναν στη χώρα, με πιο σημαντικό την αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας στη Βοιωτία.

Εκτός από το σιδηροδρομικό δίκτυο, το μεγαλύτερο τεχνικό έργο που κατασκευάστηκε αυτήν την εποχή ήταν η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου. Το έργο ξεκίνησε το 1881 από μια υπερβολικά αισιόδοξη γαλλική τεχνική εταιρεία. Ύστερα από πολλές τεχνικές και οικονομικές περιπέτειες, το έργο ολοκληρώθηκε το 1893, βελτιώνοντας τους όρους της ναυσιπλοΐας, καθώς έκανε περιττό τον περίπλοκο της Πελοποννήσου. Επιπλέον, με τη διάνοιξη του πορθμού του Ευρίπου και την κατασκευή φάρων στις ακτές, η ναυσιπλοΐα ευνοήθηκε ιδιαίτερα κατά την περίοδο αυτή.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Θέμα Γ1

σχολ. βιβλ. σελ. 26

α. Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας υπήρξε, όπως και στην αρχαιότητα, το Λαύριο. Το 1866 άρχισε εκεί τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα. Η τεχνολογία της εποχής επέτρεπε την απόσπαση μεταλλεύματος από αυτά τα κατάλοιπα. Η εξόρυξη αργύρου και μολύβδου γνώρισε σημαντική άνθηση και πρόσθεσε στις ελληνικές εξαγωγές προϊόντα αξίας πολλών εκατομμυρίων δραχμών. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει το κείμενο Α τα επιφανειακά μεταλλεύματα αργυρούχου μολύβδου στο Λαύριο είχαν προσελκύσει το ενδιαφέρον πολλών ξένων αλλά και Ελλήνων. Το 1864 ο ιταλός Σερπιέρι αποκτά δικαίωμα εξόρυξης και εκμετάλλευσης μεταλλευμάτων στο Λαύριο σε μια περιοχή που φτάνει τα έντεκα χιλιάδες στρέμματα. Όμως, η εκμετάλλευση των επιφανειακών αυτών

αποθεμάτων δημιούργησε αντιδράσεις και η ελληνική αντιπολίτευση μαζί με τον ελληνικό τύπο θεώρησε ότι η εταιρεία δεν είχε δικαίωμα να επεκτείνει τις εργασίες της και σε αυτά.

β. Από τις άλλες εκμεταλλεύσεις ξεχώριζαν εκείνες της Μήλου (θειάφι), της Νάξου (σμύριδα) και της Θήρας (θηραϊκή γη, που χρησιμοποιήθηκε ως οικοδομικό υλικό σε μεγάλα έργα). Ειδικά η σμύριδα της Νάξου, όπως μας πληροφορεί και το κείμενο Β, αποτελούσε το κύριο εξαγωγίμο προϊόν, καθώς η παραγωγή της ξεπερνούσε τους 2.000 τόνους και οι εξαγωγές της απέφεραν 256.424 δρχ. μόνο το 1859. Η εκμετάλλευσή της γινόταν από τον Άγγλο Ρίτσαρντ Άμποτ, στον οποίο παραχωρήθηκε ύστερα από δημοπρασία και με ευνοϊκούς για το δημόσιο όρους. Αλλά και η εξαγωγή της θηραϊκής γης απέφερε τον χρόνο 141.354 δρχ. Το κείμενο Β συμπληρώνει και άλλα υλικά τα οποία αποτέλεσαν εκμεταλλεύσιμο υλικό, όπως ο λιγνίτης κυρίως στην περιοχή της Κύμης όπου υπήρχαν ικανοποιητικά κοιτάσματα. Βέβαια, δεν ήταν τόσο ανταγωνιστικός όπως ο αγγλικός, καθώς απαιτούσε μεγαλύτερους αποθηκευτικούς χώρους πάνω στο πλοίο.

Με την οικοδομική ανάπτυξη που γνώρισε η χώρα μετά τη δεκαετία του 1870, εμφανίστηκαν στο προσκήνιο νέα υλικά, όπως το μάρμαρο κυρίως της Πεντέλης, της Πάρου, της Τήνου, της Ελευσίνας και του Ταυγέτου, αλλά και οι γύψοι από τη Μήλο (κείμενο Β). Η αξιοποίηση των θαυμάσιων μαρμάρων που διέθετε η χώρα πήρε σημαντικές διαστάσεις κατά τα τέλη του 19ου αιώνα, καθώς μέχρι τότε δεν προσέφεραν κάποιο οικονομικό ενδιαφέρον.

Σ' αυτήν την κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας μπορούμε να εντάξουμε και τις αλυκές, πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα.

Θέμα Δ1

σχολ. βιβλ. σελ. 27-28

Το μεγάλο βήμα για τη δημιουργία σύγχρονου τραπεζικού συστήματος έγινε το 1841 και συγκεκριμένα στις 30 Μαρτίου, με την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας με διάταγμα που υπέγραψε ο ίδιος ο βασιλιάς Όθωνας. Τα κεφάλαια για την ίδρυσή της προήλθαν κυρίως από το εξωτερικό καθώς, όπως σχολιάζει και ο τ. Τμηματάρχης της Εθνικής Τράπεζα Ιωάννης Νούσιας στο άρθρο του, η χώρα ήταν φτωχή και δεν υπήρχαν κεφάλαια, ενώ έντονη ήταν η παρουσία κρατικών παραγόντων στις ιδρυτικές διαδικασίες. Το αρχικό κεφάλαιο ήταν 20 εκατομμύρια δραχμές διαιρεμένο σε 20.000 μετοχές. Οι κύριοι μέτοχοι της Τράπεζας ήταν ο κεφαλαιούχος Εϋνάρδος, το ελληνικό κράτος (20% του αρχικού κεφαλαίου) και ο ίδιος ο Όθωνας, Έλληνες έμποροι και επιχειρηματίες της διασποράς, όπως ο Νικόλαος Ζωσιμάς και Κ. Βράνης, ξένες προσωπικότητες από το χώρο της οικονομίας αλλά και της πολιτικής, όπως ο βασιλιάς Λουδοβίκος της Βαυαρίας. Θεμελιωτής της και πρώτος διοικητής υπήρξε ο Γεώργιος Σταύρου. Το κείμενο σχολιάζει ότι πέρασαν πολλά χρόνια μέχρι να διατεθεί το σύνολο των μετοχών της λόγω αδυναμίας κάλυψης του συνολικού κεφαλαίου από την αρχή. Στις επόμενες διευρύνσεις του κεφαλαίου της Τράπεζας άρχισαν να μετέχουν κεφαλαιούχοι, έμποροι κυρίως, του ελληνικού χώρου (Σκουζές, Ράλλης κ.λπ.).

Η δραστηριότητά της στα πρώτα στάδια ήταν μάλλον χωρίς σαφή προσανατολισμό, καθώς οι συνθήκες που επικρατούσαν στην ελληνική οικονομία δεν ήταν δυνατόν να αλλάξουν με ταχείς ρυθμούς. Όπως σχολιάζει το παράθεμα ο νόμος ίδρυσής της καθόριζε και τις εργασίες της, οι οποίες ήταν η χορήγηση δανείων, με υποθήκη ή ενέχυρο, και η προεξόφληση εμπορικών γραμματίων. Το μεγάλο της πλεονέκτημα και ταυτόχρονα η κύρια πηγή εσόδων της ήταν το εκδοτικό δικαίωμα, η δυνατότητα της να εκδίδει τραπεζογραμμάτια, χαρτονομίσματα δηλαδή, για λογαριασμό του ελληνικού κράτους. Το τελευταίο μάλιστα ενίσχυε ή και επέβαλλε την κυκλοφορία τους.

Ο Νούσιας σχολιάζει επίσης ότι ήδη από τα πρώτα της ιδρύσεώς της, η Τράπεζα προσαρμόστηκε και ακολούθησε τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας με αρκετό συντηρητισμό, η δραστηριότητά της όμως υπήρξε πολύ σημαντική. Συμμετείχε στη χρηματοδότηση πολλών δημοσίων έργων, όπως στη διάνοιξη του πορθμού του Ευρίπου και του Ισθμού της Κορίνθου, στην κατασκευή του σιδηροδρόμου στην Πελοπόννησο και τη Θεσσαλία, ίδρυσε την πρώτη ελληνική εταιρεία χερσαίων και θαλάσσιων συγκοινωνιών και βοήθησε

στη σύσταση της εταιρείας που ανέλαβε την αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας. Παράλληλα, ανέλαβε και την αναδιοργάνωση των δημόσιων οικονομικών.